

تاریخ 8/01/2015

تحقیق و ترجمه: احمد فواد ارسلا

ماستری در مطالعات تحلیل استخباراتی

ماستری در مطالعات امنیت ملی /منطقوی تمرکز در جنوب و مرکز آسیا و خلیج عرب/فارس

سند راپور رسمی از سفر تحقیقاتی مامور وزارت خارجه امریکا به کابل در سال 1972 ، موقف اعلیحضرت ظاهر شاه در قبال قانون احزاب، تظاهرات پوهنتون، عدم نصاب در ولسی جرگه ، و پیشبینی بازگشت اداره مستقیم خاندان شاهی

راپور محرمانه

تاریخ: 31 ماه می میلادی سال 1972

از طرف: رابرت ای فلاتین

برای: رابرت لانگین

موضوع: افغانستان- بحران در حال داغ شدن

به صورت تقریبی اکثریت مشاهدین امروز در این مورد توافق دارند که افغانستان در یک بحران سیاسی عمیق قرار دارد. بحرانی که توضیح مشخص آن به آسانی ممکن نیست که بتوان بر آن اساس پیش بینی کرد که این بحران به کجا خواهد رسید. از آنجائی که اکثریت راپور ها مبتنی بر مشاهدات واقعی بعد از خروج از کابل است من در این راپور با استفاده از صحبت های که با یک تعداد افغان ها در کابل انجام دادم و با استفاده از راپور های اعضای سفارت ما رئوس مطالب را به صورت عمومی در اینجا تشریح میکنم.

عدم پوره شدن نصاب در ولسی جرگه افغانستان یکی از علایم این بحران است. ولسی جرگه افغانستان باید بر اساس تقسیم اوقات آن به تاریخ 13 مارچ مجالس خود را آغاز میکرد ، بعداً گفته میشد که تا اواسط ماه اپریل مجالس ولسی جرگه آغاز خواهد شد، اما تا اواسط ماه می که من از افغانستان خارج شدم نصاب وکلای ولسی جرگه تنها دو بار پوره شده بود، و به وضاحت فهمیده میشد که حکومت افغانستان عامل این پوره نشدن نصاب اعضای ولسی جرگه میباشد. سمیع الدین ژوند معین وزارت عدلیه در جریان صحبت با من از یک طرف موقف رسمی حکومت را تذکر داد که وکلا عامل عدم پوره شدن نصاب در ولسی جرگه هستند و از طرف دیگر با چشمک کردن و اشاره به من فهماند که اصلاً

د پانو شمیره: له 1 تر 7

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرولو مخکي په خیر و لولی

این حکومت است که نمیخواهد نصاب ولسی جرگه پوره شود. حکومت افغانستان خاصاً از پوره شدن نصاب در ولسی جرگه در روز های سه شنبه که روز سوال و جواب از حکومت میباشد جلوگیری میکند.

موضوعاتی که سبب این اقدام حکومت افغانستان در جلوگیری از پوره شدن نصاب اعضای ولسی جرگه میشود ، موضوعات جدی است که از شش ماه به اینطرف به صورت مسلسل ادامه یافته و به نظر میرسد که امکان حل آنها در آینده نزدیک موجود نیست.

در اول اعتصاب محصلان پوهنتون بود که در ماه نوامبر شروع شد ، بعداً جنگ هند و پاکستان در ماه دسمبر شروع شد که قضیه کهنه پشتونستان را دوباره زنده ساخت ، بعداً اعتصاب کارگران شروع شد که دلیل عمده آن بالا رفتن متداوم قیمت گندم و آرد بود و بلاخره رسیدن راپور های عاجل و حساس در مورد ناکامی کوشش حکومت در رفع مشکلات ایجاد شده از خشکسالی بود که نشان میداد که کوشش های حکومت غیر مؤثر و کمتر از حد توقع مردم بود.

حکومت در حل اعتصاب محصلان پوهنتون در جریان رخصتی زمستانی (12 دسمبر تا 13 مارچ) ناکام ماند. و از شواهد بدست آمده به نظر میرسد که ظاهر شاه فیصله حکومت افغانستان را فسخ کرده و در مقابل درخواست های محصلین پوهنتون تسلیم شده است. به نظر میرسد که ظاهر شاه این حرکت تسلیمی فسخ فیصله حکومت خود را زیر فشار ولسی جرگه یا حد اقل برای دلخوشی ولسی جرگه انجام داده است.

در مورد پشتونستان ، ظاهر شاه با احتیاط زیاد کوشید و توانست که نگذارد با ولسی جرگه که 60 فیصد آن پشتون ها میباشد تصادم شود. اما در ماه مارچ که مجالس نو ولسی جرگه شروع شد، موضوع پشتونستان هنوز هم داغ و عمیقاً احساساتی باقی مانده بود. تحولات پاکستان مبنی بر موافقه های خان ولی خان و ذوالفقار علی بوتو و فسخ موافقه آنها و بعداً اتحاد ولی خان با جمعیت علمای اسلامی در ولایت شمالغربی پاکستان ، تحولات سیاسی بود که نه ظاهر شاه و نه حکومت وی برای آن آمادگی داشتند. از طرف دیگر با آب شدن برف ها و باز شدن راه های صعب العبور به ولایات افغانستان راپور های معتبر گرسنگی مردم در جریان زمستان تا حدی که مردم از گرسنگی تلف شده اند به کابل رسید و مردم و حد اقل وکلای مردم دولت را مسئول این بد بختی خود میدانستند.

این مشکل است که درجه اهمیت این عوامل سنجیده شود مگر واضح است که مجموع این عوامل باعث فلج و ترس ظاهر شاه گردیده است؛ گرچه ظاهراً کزری از مقامات وزارت خارجه افغانستان شدیداً می کوشید که در جریان صحبت های طولانی مرا متقاعد بسازد که عمده ترین مشکل دولت افغانستان مسئله پشتونستان و بلوچستان است. (به راپور جداگانه ای اینجانب در مورد پشتونستان مراجعه شود.)

علاوه بر عدم پوره شدن نصاب در ولسی جرگه یگانه اثر قابل سنجش و اندازه گیری بحران ، کم شدن فعالیت های ساختمانی و کم شدن سرمایه گذاری میباشد که در افغانستان به دلیل عدم موجودیت سیستم احصائیه درست ، ناممکن میباشد. اما بانک قرضه برای خرید خانه عرضه کردن قرضه های جدید را به دلیل اوضاع سیاسی متوقف کرده است و صاحبان صنایع پروژهای را که در نظر داشتند به دلیل عدم یقین به آینده معطل کرده اند.

در هر صورت نه موضوعات عامل بحران و نه آثار بحران حکایت کامل را در بر ندارند. موضوعات عامل بحران دیرباز زود حل خواهند شد. اعتصاب محصلان پوهنتون در ماه دسمبر حل شد، ولی خان حکومت ولایتی خود را در ولایت شمالغرب پاکستان تشکیل کرد که امکان زیاد دوام دارد، و تا اواسط جون و جولای بحران مواد غذایی هم با گرفتن حاصلات کشت امسال حل خواهد شد. و اگر عدم پوره شدن نصاب در ولسی جرگه علایم و آثار مریضی باشد با برقراری نصاب به صورت منظم سمبول ختم بحران خواهد بود. این بحران شاید به این شکل خاتمه پیدا کند و حکومت داکتر ظاهر نجات پیدا خواهد کرد ، اما صحبت در مورد بحران خاتمه پیدا نخواهد کرد.

در جریان صحبت با افغانها دیده میشد که آنها در ضمن شکایت از عوامل و آثار عاجل بحران تذکر داده شده در فوق از عدم موجودیت رهبری ، ضرورت موجودیت احزاب سیاسی، رشوت ستانی و فساد اداری ، و اخلال متداوم در ولسی جرگه؛ منحنیت عوامل بحران شکایت میکردند.

د پانیو شمیره: له 2 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولۍ

صدر اعظم چند روز پیش در جریان مصاحبه با جریده کاروان حمایت خود را از قانون احزاب سیاسی اعلام کرد ، مگر هیچ شواهدی دیده نمیشود که ظاهر شاه برخلاف عمل سه سال پیش خود که قانون احزاب سیاسی را قبول نکرد ؛ اینبار به تشکیل احزاب سیاسی موافقه نماید. حرکت استثنائی در این بین تشکیل حزب پرچم (کمونیست های طرفدار شوروی) است که اخیراً اعلام موجودیت منحصی یک حزب سیاسی را کرده اند و تا حالا مورد تعقیب قانونی قرار نگرفته اند. بعضی ها نظر میدهند که ظاهر شاه از ترس رسمیت دادن به پرچم و دیگر گروپ های کمونیستی از توشیح قانون احزاب خود داری میکنند. اما سفیر افغانستان پوپل نظریه فوق را احمقانه پنداشته و در جریان یک صحبت اظهار داشت که در هر صورت قانون اساسی افغانستان احزاب " غیراسلامی" را ممنوع قرار داده است. اعضای سفارت امریکا در کابل در این مورد اتفاق نظر دارند که توشیح قانون احزاب سیاسی موضوع اصلی نیست. اعضای سفارت امریکا عقیده دارند که اگر هم احزاب رسمیت پیدا کنند این غیر ممکن است که ظاهر شاه به آنها واقعاً اجازه فعالیت را بدهد.

اعضای سفارت امریکا در کابل در این مورد اتفاق نظر دارند که اگر هم درجه اهمیت موضوعات بحران فعلی پائین برود بحران دوام خواهد کرد. معنی عملی تحلیل بالا شاید به این صورت شکل بگیرد که در ولسی جرگه یک پیشنهاد رأی عدم اعتماد به حکومت داکتر ظاهر طرح خواهد شد؛ و اگر ظاهر شاه معتقد شود که این پیشنهاد امکان موفقیت در ولسی جرگه را دارد وی به داکتر ظاهر اجازه استعفا به دلایل صحی را خواهد داد و به عوض وی یا معاون صدر اعظم صمد حامد ،ویا وزیر خارجه ،موسی شفیق را کاندید مقام صدر اعظم خواهد کرد. اگر صمد حامد کاندید مقام صدر اعظم شود و بعد از یک بحث طولانی قابل پیش بینی در ولسی جرگه بحران دوام خواهد کرد و تغییری عمده ای بوجود نخواهد آمد. اما وزیر خارجه موسی شفیق کمتر قابل پیش بینی بوده، هوشیارو پر زرق و برق بوده و اینکه پسر یک ملا است موقف اعتباری دارد، خودش هم یک عالم اسلامی و از شینوار است. در هر صورت چانس رهبری واقعی بسیار محدود است ، به این دلیل که این امکان ندارد که ظاهر شاه تغیر در طرز اداره محتاطانه ای خود را اجازه بدهد و بنا به تحلیل یک تعداد زیادی از مشاهدین اوضاع ظاهر شاه اجازه قدرت واقعی دولت در دست رعایای عادی بیافتد.

بنا بر آن این پیش بینی شده میتواند که این بحران تا یکسال دیگر شاید هم تا انتخابات سال 1973 ولسی جرگه و شاید هم تا سال 1974 و شاید زیادتر تا آن حدی دوام کند که به سرحد انفجار برسد. و اگر بحران به سرحد انفجار برسد نتیجه احتمالی آن برگشتن اداره مستقیم خاندان شاهی خواهد بود که بوسیله یکی از قدرتمندان خاندان شاهی سردار داؤد و یا سردار ولی عملی خواهد شد.

باوجود این عدم اطمینان سیاسی رول امریکا در افغانستان مثبت خواهد ماند و اکثریت افغان ها از آن استقبال خواهند کرد. قدردانی افغان ها از کمک های امریکا تا آن حدی زیاد است که شنیدن آن شخص را شرمسار میسازد. در مورد پروگرام تعلیم و تربیت MAP افغان ها احتمالاً پرداخت ده فیصد مصارف آنرا قبول خواهند کرد. از طرف دیگر دولت افغانستان با وجود عکس العمل منفی شوروی ها طرفدار قبولی تیم پلانگذاری IBIRD میباشد. شواهد کمی وجود دارد که شوروی ها خواسته باشند از بحران و فلج حکومت افغانستان استفاده کرده و فعالیت های شان را زیاد کرده باشند. از نظر صرفاً دیپلماتیک موقف امریکا در افغانستان قوی تر از هر وقت دیگر است. و اگر از یک حکومت با مسئولیت در افغانستان اطمینان حاصل شود جای خوشبینی خواهد بود.

ختم ترجمه

کاپی اصل سند در ذیل:

د پانوی شمیره: له 3 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

281

DECLASSIFIED
Authority #A 969080
By *AS* NARA Date *12/11/99*

UNITED STATES GOVERNMENT

Memorandum

CONFIDENTIAL

TO : *DA* NEA/PAB - Mr. Laingen DATE: MAY 31, 1972

FROM : NEA/PAB - Robert A. Flaten *RF* *D* *5/31/72*

SUBJECT: Afghan Politics - The Creeping Crisis

Almost everyone agrees that there is some kind of political crisis in Afghanistan. To define that crisis is difficult and to predict where it may lead and when is impossible. Since much of the factual reporting on the situation has come in since I left Kabul, I will limit myself to the broad outlines of the situation as it was described to me by the Embassy and some of the Afghans I saw.

The symptom of the crisis is the lack of a quorum in Parliament. It was scheduled to assemble on March 13, although not expected to have a quorum until mid April. But by mid May when I left Kabul the Lower House had had only two quorums and it was quite clear that the lack of quorum had been caused by the government. (Samiuddin Zhouand, Deputy Minister of Justice, told me with a wink that "the official position of the government is that the lack of quorum has been caused by the Parliamentarians".) The government has been especially careful to avoid a quorum for the Tuesday question sessions.

The issues which seem to have made the government unwilling to face a hostile Parliament are serious and have followed a time sequence which has kept the RGA in a near crisis mood for almost six months without let up. First came the student strike in November, next the Indo-Pak War in December which revived old Pushtunistan feelings, then labor troubles in April, perhaps largely caused by the continuing high price of wheat, and finally in April and early May urgent and critical reports from the provinces that the drought relief measures of last fall had not been as successful as hoped.

(3) The government failed to solve the university strike during the winter recess of the Parliament (December 12 through March 13) and there is some indication that the King's decision to overrule his government and capitulate to the students was based on Parliamentary pressures or at least a

CONFIDENTIAL

Buy U.S. Savings Bonds Regularly on the Payroll Savings Plan

NEA/PAB: RA Flaten : act

ROL 15-2 AFG

د پانو شميره: له 4 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

DECLASSIFIED

Authority #10 969080
By [signature] NARA Date [signature]

CONFIDENTIAL

- 2 -

wish to appease Parliamentarians. On Pushtunistan the King had carefully avoided a confrontation with the Pushtun dominated Parliament (60%) in December, but when the new session began in March Pushtunistan was still an emotional issue, as Wali Khan and President Bhutto made and broke agreements in their delicate dance toward the recent formation of the NAP/JUI government in the NWFP. But the food crisis seems to have been the real clincher for which neither the King nor his government were prepared. As the snows began to melt reliable reports began to reach Kabul that people had gone hungry over the winter, some had starved, and they were blaming the government, or at least their members of Parliament were blaming the government, for their distress.

It is hard to weigh the relative importance of these factors, but in combination they have clearly been enough to paralyze the government and probably to frighten the King. With long discussions on Pushtunistan and Baluchistan, Karzai of the Foreign Ministry was apparently trying to convince me that the Pushtun issue was the most important problem facing the RGA. (See separate memo on Pushtunistan.)

Aside from the lack of a quorum in Parliament the only measurable effect of the crisis is a reduction in construction and new investment, and this, of course, is not really measurable in Afghanistan where there are no statistics. But the mortgage bank has stopped making new loans because of the political situation and some prospective industrialists appear to have shelved their projects or delayed them because of the uncertainties.

But neither the issues nor the symptoms tell the full story. The issues will soon be over. The university strike has been settled, Wali Khan has his government in the NWFP with good prospects of continuing, and by mid June or early July the food crisis will have been overcome by the new harvest. If the symptom of the sickness is a lack of quorum then presumably the establishment of a quorum on a regular basis would symbolize the end of the crisis. The crisis could end this way, but while this may save the Zahir government, it probably will not stop the talk of crisis. When Afghans spoke of their crisis they spoke of a lack of leadership, the need for political parties, corruption and the disruptiveness of Parliament in addition to the immediate causes listed above.

CONFIDENTIAL

DECLASSIFIED

د پانو شمیره: له 5 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولئ

CONFIDENTIAL

- 3 -

The Prime Minister went on record the other day in favor of the political parties bill in an interview with Caravan, but there is no indication that the King is more willing to permit political parties now than he was three years ago when the bill was sent to him, except that Parcham (Communist, Soviet oriented) recently declared itself to be a party and has not yet been prosecuted. Some feel that it is the fear of Parcham and other communist groups which prevents the King from signing the political parties bill. Ambassador Popal pointed out, however, that this is silly because under the Constitution "Un-Islamic" parties would be illegal any way. The Embassy assessment seems to be that the political party question is not the real issue. It is unlikely that the King would permit political parties to exercise real power even if he did permit their organization.

The consensus in the Embassy seems to be that even if the issue of the crisis recedes into the background, the crisis itself will continue. This may mean a motion of no confidence in the Zahir government. If the King believes that such a motion has a chance of succeeding, he will then permit Prime Minister Zahir to resign for health reasons and probably appoint either Deputy Prime Minister Hamed or Foreign Minister Shafiq as Prime Minister. In the former case the crisis would still be there after a long confidence debate, and very little would be changed. Shafiq seems a little less predictable, smarter, more flamboyant but with good credentials as a son of a Mullah and an Islamic scholar, but a Shinwari. The chances for real leadership within the government would continue to be very limited because the King himself is most unlikely to permit a real change from his cautious style of government, and is unlikely in any case according to a number of observers to permit real power to fall into the hands of a "commoner".

It is entirely conceivable therefore that this crisis could continue for another year, until the elections of 1973, and perhaps on into 1974 or longer before the pressures for decisions bring it to a head. If and when it comes to a head the likely outcome is a return to direct royal family rule under a strong man, probably either Prince Daud or Sardar Abdul Wali.

CONFIDENTIAL

د پانو شميره: له 6 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكي په خير و لولئ

CONFIDENTIAL

- 4 -

In spite of this political uncertainty, the US role in Afghanistan remains positive and welcome by almost all Afghans. Afghan gratitude for US assistance continues to be almost embarrassing. The Afghans are probably going to agree to the 10 percent payment for MAP training, the RGA is apparently willing to face off an adverse Russian reaction to an IBRD planning team which we greatly favor, and there appears to be little evidence of any increase in Soviet presence and influence within the country in spite of the governmental paralysis. From a strictly diplomatic point of view our position in Kabul is probably as strong as it ever has been and would be cause for considerable optimism if we could be assured of a responsible government with which to continue to deal.

CC: Amembassy Kabul
Mr. Sober, Islamabad
Mr. Lambrakis, London

CONFIDENTIAL

NEA/PAB:RAFlaten:gcb

د پانو شميره: له 7 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليكني د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكي په خير و لولئ